

บวรวรรณ ดิเรกโกศ, คารินทร์ อารีย์โชคชัย

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 2 ระหว่างวันที่ 12 – 18 มกราคม 2557 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. **โรคอหิวาตกโรค จังหวัดขอนแก่น** ผู้ป่วยเพศหญิง 1 ราย อายุ 1 ปี 5 เดือน ขณะป่วยอาศัยอยู่หมู่ 4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอสีชมพู เริ่มป่วยวันที่ 4 มกราคม 2557 ด้วยอาการอาเจียน ประมาณ 5 ครั้ง ต่อมาวันที่ 5 มกราคม 2557 ผู้ป่วยเริ่มมีอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำ 6 ครั้ง อาเจียน 4 ครั้ง ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลซำยาง อำเภอชุมพวง ได้รับวินิจฉัยเป็นโรคอุจจาระร่วงและได้ยามารับประทานที่บ้านแต่อาการไม่ดีขึ้น วันที่ 7 มกราคม 2557 จึงไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอสีชมพู แพทย์ให้ยากลับมารับประทานที่บ้าน ต่อมาวันที่ 9 มกราคม 2557 ผู้ป่วยยังคงมีอาการถ่ายเหลว และอาเจียนหลายครั้ง จึงไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งเดิม แพทย์ส่งต่อและรับเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลสีชมพู สัญญาณชีพแรกเริ่ม อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส ชีพจร 116 ครั้งต่อนาที การหายใจ 26 ครั้งต่อนาที แพทย์วินิจฉัยโรคอุจจาระร่วงและเก็บตัวอย่าง Rectal swab culture ผลพบเชื้อ *Vibrio cholerae* serotype Inaba จากการสอบสวนโรคเพิ่มเติม พบผู้ป่วยอาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว 4 คน ได้แก่ ตา ยาย บิดาและมารดา ผู้ป่วยมีพฤติกรรมดูน้ำมือตัวเองเป็นประจำ ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านปูนชั้นเดียว ท้องน้ำห้องส้วมเป็นส้วมซึมห่างจากห้องครัวประมาณ 3 เมตร น้ำที่ใช้บริโภค คือ น้ำฝน สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปไม่ค่อยสะอาด

จากการสอบถามประวัติการรับประทานอาหารช่วง 3 วัน ก่อนเริ่มป่วย พบว่าอาหารที่ผู้ป่วยรับประทาน ได้แก่ ข้าวต้มใส่ไข่ไก่และหมูบด หอยแครงลวกไม่สุก และข้าวเหนียวโรยเกลือ จากการสอบถามวิธีการปรุงและประกอบอาหารเพิ่มเติม พบว่า เมื่อวันที่ 2 มกราคม มารดาซื้อหอยแครงมาจากตลาดอำเภอชุมพวง จากนั้นตาของผู้ป่วยได้นำหอยแครงไปลวกในน้ำอุ่นประมาณ 30 นาที โดยไม่ได้ผ่านการล้างน้ำให้สะอาด และนำหอยแครงลวกที่ยังไม่สุกมาให้ผู้ป่วยรับประทาน อาหารที่สงสัยจะเป็นสาเหตุของการเกิดโรคในครั้งนี้ คือ หอยแครง ทีม SRRT อำเภอสีชมพูได้ทำค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม แต่ไม่พบและได้ติดตามเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ที่พบ

ผู้ป่วยต่อเนื่องอย่างน้อย 10 วันและเก็บตัวอย่าง Rectal swab culture ของผู้สัมผัสอาหารที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน จำนวน 4 ตัวอย่าง ผลไม่พบเชื้อก่อโรค

2. **โรคสุกใส จังหวัดนครสวรรค์** ผู้ป่วยเป็นเด็กนักเรียนและอาจารย์ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง พบผู้ป่วยทั้งหมด 24 ราย เป็นเด็กนักเรียน 21 ราย อัตราป่วยร้อยละ 13.29 (เด็กทั้งหมด 158 ราย) และอาจารย์ 3 ราย อัตราป่วยร้อยละ 30 (อาจารย์ทั้งหมด 10 ราย) โรงเรียนอยู่ในพื้นที่ ตำบลแม่วงก์ อำเภอแม่วงก์

จากการสอบสวนโรคในพื้นที่พบว่า ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2556 ด้วยอาการมีไข้ ตุ่มแดงตามร่างกาย รับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่วงก์ แพทย์วินิจฉัยโรคสุกใส ซึ่งในพื้นที่หมู่ 9 ตำบลแม่วงก์และโรงเรียนดังกล่าว ไม่เคยพบผู้ป่วยโรคสุกใสมาก่อน ผู้ป่วยรายนี้เป็นรายแรกและอาจเป็นผู้นำเชื้อเข้ามาแพร่ในพื้นที่ รายที่สอง เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2556 รายที่ 3 (Index Case) เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2556 ด้วยอาการมีไข้ต่ำ มีตุ่มน้ำใสตามร่างกาย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่วงก์ แพทย์ให้การรักษาตามอาการซึ่งผู้ป่วยสามรายแรก อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน และอยู่ในชั้นเรียนที่มีการแพร่ของโรคสุกใสมากที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 2 ตามลำดับ ทีมสอบสวนโรคอำเภอแม่วงก์ได้ให้สุขศึกษาแก่คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดูแลปฏิบัติตัวต่อผู้ป่วยสุกใสและการป้องกันตนเองรวมทั้งเฝ้าระวังเชิงรุกในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง

3. **โรคอุจจาระร่วงเสียชีวิต 1 ราย จังหวัดชัยภูมิ** เป็นเด็กหญิง อายุ 8 เดือน 9 วัน ขณะป่วยอาศัยอยู่หมู่ 8 ตำบลหนองบัวโคก อำเภอจัตุรัส ได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ที่กำหนด เริ่มป่วยวันที่ 1 มกราคม 2557 ด้วยอาการมีไข้ มีผื่นดำแดงตามร่างกาย ไม่ซึม ทานได้ ขับถ่ายปกติ ญาติซื้อยาลดไข้ให้รับประทานและต้มสมุนไพรใบมะขามอบน้ำและเช็ดตัวให้ผู้ป่วย ต่อมาวันที่ 2 มกราคม 2557 ผู้ป่วยยังคงมีไข้ต่ำๆ ผื่นตามร่างกายลดลง ไม่ซึม

ทานได้และขับถ่ายปกติ ญาติยังคงให้ผู้ป่วยรับประทานยาลดไข้ที่
ซื้อมาพร้อมทั้งอาบน้ำที่ต้มด้วยใบมะขาม ต่อมาวันที่ 11 มกราคม
2557 ผู้ป่วยเริ่มมีอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำ 4 ครั้ง ไม่มีไข้ ไม่อาเจียน
ซึม จนถึงวันที่ 12 มกราคม เวลาประมาณ 02.00 น. ญาติได้นำตัว
ผู้ป่วยไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่ง ที่อำเภอตำบลขุนทด
จังหวัดนครราชสีมา แต่คลินิกได้ปิดทำการแล้ว จึงนำผู้ป่วยกลับไป
รับการรักษาที่โรงพยาบาลจตุรัส ระหว่างเดินทางผู้ป่วยหมดสติ ทีม
แพทย์ได้ทำการช่วยฟื้นคืนชีพ ที่สุดผู้ป่วยได้เสียชีวิตโดยแพทย์
วินิจฉัยอุจจาระร่วง แพทย์ได้ทำการเก็บตัวอย่าง Rectal swab
culture ของผู้เสียชีวิตและผู้สัมผัสใกล้ชิดจำนวน 6 ตัวอย่างและ
เก็บตัวอย่างนมและอาหารส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่
5 นครราชสีมา ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลตรวจ

จากการสอบถามประวัติการรับประทานอาหาร พบว่า
ผู้เสียชีวิตรับประทานนมยี่ห้อเอ็นฟาแลคสูตร 2 และข้าวบด
สำเร็จรูปซีรีแล็ค เป็นประจำ โดยมีป้าเป็นผู้ดูแล ทีมสอบสวนโรค
อำเภอจตุรัสได้ดำเนินการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ที่มีอาการ
อุจจาระร่วง 1 รายซึ่งเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงของผู้เสียชีวิต พร้อม
ทั้งให้สุขศึกษาแก่คนในครอบครัวและชุมชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว
ที่ถูกต้องเพื่อควบคุมและป้องกันโรคอุจจาระร่วง

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคไข้หวัดนก (H7N9) ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน วันที่ 16 มกราคม 2557 มีการรายงานจากศูนย์
ควบคุมโรคเขตปกครองพิเศษฮ่องกง (Hong Kong's Centre for

Health Protection) พบผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนก (Influenza A
H7N9) เพิ่มอีก 4 ราย ใน 3 จังหวัดทางตะวันออกของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน ซึ่งผู้ป่วยทั้ง 4 ราย เป็นเพศชายอยู่ในช่วงวัย
กลางคน และขณะนี้กำลังรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ป่วย 2 ราย
แรกมาจากจังหวัด Guangdong รายแรกเป็นเพศชาย อายุ 48 ปี
อาศัยอยู่ที่เมือง Foshan รายที่สองเป็นเพศชาย อายุ 55 ปี อาศัย
อยู่ที่เมือง Dongguan และเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลในเมือง
เซินเจิ้นทั้ง 2 ราย รายที่ 3 เป็นเพศชาย อายุ 41 ปี มาจากเมือง
Hangzhou จังหวัด Zhejiang รายที่ 4 เป็นเพศชาย อายุ 35 ปี
จากจังหวัด Shanghai สรุปสถานการณ์ผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนก
(H7N9) ขณะนี้ทั้งสิ้น 181 ราย เสียชีวิตแล้ว 52 ราย

2. ยืนยันพบผู้เสียชีวิตรายแรกจากเชื้อไข้หวัดนกชนิด H5N1 ประเทศแคนาดา

วันที่ 8 มกราคม 2557 รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข
แคนาดา ประกาศว่าพบผู้เสียชีวิตยืนยันติดเชื้อไข้หวัดนกชนิด
H5N1 รายแรกของประเทศและของอเมริกาเหนือ ในรัฐแอลเบอร์
ตาทางตะวันตกของประเทศ โดยผู้ป่วยเพิ่งเดินทางกลับจากกรุง
ปักกิ่ง ประเทศจีน ผู้เสียชีวิตรายนี้เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม
2556 ระหว่างเดินทางกลับจากประเทศจีน โดยมีไข้และปวดศีรษะ
จากนั้นได้ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2557
จนกระทั่งเสียชีวิตในวันที่ 3 มกราคม 2557 ทั้งนี้องค์การอนามัย
โลกได้ยืนยันว่าตั้งแต่ปี 2553 จนถึงกลางเดือนธันวาคม 2556 พบ
ผู้ติดเชื้อไวรัสชนิดนี้ทั้งสิ้น 648 รายใน 15 ประเทศและมีผู้เสียชีวิต
แล้ว 384 ราย

*****